

Hasan Ulusoy
NOBEL İLAÇ VE ULKAR HOLDİNG
Yönetim Kurulu Başkanı

Marifet Günü Kurtarabilmek Değil Geleceği Yakalayabilmektir

Bu sayıda Zirveden bölümümüzün konuğu Nobel İlaç ve Ulkar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Ulusoy oldu. Nobel İlaç'ın organizasyon yapısı, Ar-Ge yaklaşımı ve yatırımları hakkında bilgi veren Ulusoy, Türk ilaç endüstrisinin gelişim alanlarına dair görüşlerini de paylaştı.

Bize kısaca kendinizden bahseder misiniz?

İlk ve orta öğrenimimi Türkiye'de tamamladıktan sonra Almanya'ya giderek önce kimya, ardından endüstri mühendisliği tahsili yaptım. Yaklaşık on yılı geleceğe hazırlık için bu şekilde geçirdikten sonra ülkeme döndüm ve aile şirketlerimizde çalışmaya başladım. Halen Nobel İlaç ve Ulkar Holding Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürütüyorum. Sektörümüzün ilk çatı kuruluşu olarak 70. yılını doldurmuş

bulunan Türkiye İlaç Sanayi Derneği'nin de yönetim kurulu başkanayım.

Nobel İlaç'ın mevcut organizasyon yapısı hakkında bilgi verir misiniz?

Nobel İlaç 1964 yılında kurulmuş, tamamen yerli sermayeli bir firmadır. Halen 3.200'e yakın çalışmamız ile faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Bu kadronun da yaklaşık yarısı tanıtım faaliyetlerini kendi ekiplerimizle yürüttüğümüz yirmi farklı ülkede bulunuyor.

Yurtdışında en yaygın organizasyona sahip Türk ilaç şirketi biziz. Kazakistan ve Özbekistan'da üretim tesislerimiz de var. Türkiye'de ise hem kimyasal hem de biyoteknolojik ilaç alanlarında Ar-Ge yapan, hammadde ve bitmiş ürün üretim tesislerine sahip olan nadir firmalardanız.

2021 yılı Nobel İlaç için nasıl bir yıl oldu?

Zor yıllardan biriydi desem yanlış olmaz. Zaten iki yıldır çok can yakan

pandemi problemlerinden kurtulabilmiş değiliz; her açıdan hayatı zorlaştıran bir faktör oldu. Bunun yanında sektörümüzün yıllardır aşmaya çalıştığı kronik sorunları ağırlaştırarak devam etti. Ekonomide son aylardaki çalkantı ve kurların anormal seyri de bugünü karartmakla kalmadı, gelecek planlarımızı da zora soktu. Malum ilaç sektörü her yıl milyarlarca dolar cari açık veren, büyük oranda dışa bağımlı bir yapıya sahip. Girdilerin, teçhizatın çoğu ithal. Bugünkü kurlarla bunların temini neredeyse imkânsız hâle geldi. Ayrıca fiyatlar da avroya endeksli ve yılda bir kere yenilenen dönemselsel bir kurla liraya dönüşüyor. O kur bugün 4,58 lira! Bu maliyet ve fiyat yapısı ile ne kadar devam edilebilir göreceğiz. Ben ülkenin sektörüne sahip çıkacağına ve bir faciaya zemin hazırlamayacağına hâlâ inanıyorum. Unutmayalım, marifet günü kurtarabilmek değil geleceği yakalayabilmektir. Yıpranma bu şekilde devam eder ve kendimize yetebilme açısından bugünkü seviyemizi de kaybedersek çok üzülmürüz.

Sektörün sorumluluk taşıyan mevkiilerinde bulunan birisi olarak uyarma ihtiyacı duyuyorum.

Nobel İlaç olarak ise yıllardır ihracat yapma becerisine sahip, epey zamandır da cari açık vermeyen bir seviyeye erişmiş olmamız sayesinde, içerideki zorlukları daha kolay göğüsleyiyor olmaktan bahtiyarlık duyuyoruz.

Nobel İlaç'ın Ar-Ge yaklaşımı ve bu alandaki yatırımları hakkında bilgi alabilir miyiz?

Ar-Ge kabiliyeti bütün sektörler gibi ilaçta da hayati öneme sahip. Söylediğim gibi biz hem kimyasal hem de biyoteknolojik ilaçlar için Ar-Ge yapabilir durumdayız. Bu sayede de aşı dahil birçok alanda yeni ürün geliştirebiliyoruz. Her yıl ciromuzun %5'ini bu harcamalara ayırıyoruz. 130 kişilik iyi eğitimli

uzman kadromuz üç ayrı Ar-Ge merkezinde bu faaliyeti yürütüyor.

Uluslararası pazarlarda Nobel İlaç'ın güncel durumunu değerlendirir misiniz?

Söylediğim gibi halen yirmi ülkede organizasyonumuz var. Toplamda yaklaşık elli ülkeye ihracat yapıyoruz. Yıllardır ihracatımız ithalatımızdan fazla durumda. Yani dört milyar dolarlık eczacılık ürünleri dış ticaret açığında bizim payımız yok, net ihracatçiyiz.

“Hem kimyasal hem de biyoteknolojik ilaç alanlarında Ar-Ge yapan, hammadde ve bitmiş ürün üretim tesislerine sahip olan nadir firmalardanız.”

Söz ettiğim yirmi ülkede tanıtımı da kendimiz yaparak talep yaratma prensibiyle ilerliyoruz. Dolayısıyla ülkemiz açısından katma değeri yüksek, markalı ihracat modeli ile ilerliyoruz. Kolay değil; emek, zaman, fedakârlık isteyen işler. Bu modeli tüm sektörler, tüm ürün grupları için vazgeçilmez buluyorum. Bu, devletimizin “dünyada Türk markaları oluşturmak” vizyonu ile de birebir örtüşüyor. Tüm iyi niyetli çabalara rağmen ihracatımız içinde ilacın da dahil olduğu yüksek teknoloji ürünlerin payı henüz %2,5; benzer ülkelerin çok altında bir oran. Sözelimi Çin'de bu oran %30. Şapkamızı önümüze koyup derin derin düşünmemiz lazım.

Sektörümüz için zaman zaman gündeme getirilen “bölgenin üretim üssü olma” tavsiyesini de anlamlı bulmakla birlikte bu sebeple hep mesafeli durmuşumdur.

Fason üretim yapmak da elbette değerli bir iş modeli. Kazanıyorsanız, birikim sağlıyorsanız anlamlı bir uğraş; ancak kendi markalarınızı oluşturma vizyonunu kaybetmemelisiniz.

Nobel İlaç'ın biyoteknoloji yatırımları şu an hangi noktada? Bu alandaki gelişmeleri nasıl görüyorsunuz?

Biyoteknoloji gelecekte de var olabilmek isteyen her firmanın neredeyse mecburiyeti konumundadır. Şimdiden ülkemizde parasal olarak %20 'yi aşan payı git gide yükselecek. Biz bu konuda da yola ilk çıkanlardanız. 2013 yılında TÜBİTAK tarafından yapılan “biyobenzer ilaçların yerli olarak geliştirilmesi ve üretilmesi” çağrısına katılan 28 proje içinde dosyası ilk ve o gün için tek kabul edilen firma biz olduk. O günden itibaren de yatırımlarımıza hız kesmeden devam ettik. Aşı çalışmalarımızı da yürüttüğümüz Ar-Ge tesisimizi tamamlayarak hizmete açtık. Şu an yine aynı kampüste yaptığımız üretim tesisimizi de işler hale getirmek üzereyiz.

2022 yılında Nobel İlaç'ın odaklanacağı öncelikli konular olarak neleri söyleyebilirsiniz?

Üzülerek söyleyeyim, bugünlerde sektörümüz içinde bu soruyu soracağınız her yetkilinin vereceği cevap “işimizi aksatmadan hizmete devam edebilmek, devamlılığı sağlayabilmek” olacaktır. Halbuki bunları çoktan geride bırakmış ve bambaşka şeyler konuşuyor olmalıyız.

Hasan Ulusoy ve Nobel İlaç Ar-Ge Ekibi

Yarım yüzyılı aşkın süredir türlü badi-re ile karşılaşmış bir firma olarak elbette bugünleri de aşacağımıza olan inancımız tam. Tarih boyunca hep olduğu gibi ülkemizin her sıkıntıyla açacak güce sahip olduğuna inanırız.

Türk ilaç endüstrisinin gelişim alanları sizce nelerdir? Sağlıklı bir büyüme için kısa ve orta vadede hangi adımlar atılmalıdır?

Türk ilaç endüstrisinin gelişim alanları aslında birebir ülkenin gelişim alanlarıdır. Her şeyden önce, Cumhuriyetimizin yüzüncü yılı vizyonu ve kalkınma planlarımızda da isabetle vurgulandığı gibi "kendine yeter" duruma gelebilmeliyiz. Her konu için söylenebilir; ama "sağlıkta dışa bağımlı olmaktan kurtulmak" hayati önemde bir konudur. Bu yüzden ilaç, devletimiz tarafından da "stratejik sektör" olarak kabul edilmiştir.

Ülkemiz aslında bu konuda son derece değerli avantajlara sahip. Modern ve tüm ülke ihtiyacını karşılayabilecek kapasitede tesislerimiz var. Yetmişmiş insan gücü açısından şanslı ülkelerdeniz.

teçhizat hem de hammadde açısından büyük oranda dışarıya bağımlıyız. Bu yüzden de saydığım kabiliyetlerimize rağmen sektörümüz sürekli ve büyük oranda cari açık verir durumdadır.

Diğer yandan sağlık hizmetleri ve ilaca erişim konusunda dünyadaki en şanslı ülkelerden biri olduğumuzu da hatırlatmak isterim.

Nüfusumuzun neredeyse tamamını sosyal güvenlik şemsiyesi altındadır. İlaçların %90'dan fazlası pozitif listede, bedeli kamu tarafından karşılanır durumdadır. Kişi başı bir sağlık kuruluşuna başvuru sayısı 15 yılda dört katına çıkarak yılda 10'u geçti. Hastane, yatak, cihaz sayıları gibi konularda birçok OECD ülkesini geride bıraktık; ancak fiyatların sürekli baskılanması sayesinde milli gelirimizden ilaca ayırdığımız pay açısından da en kötü durumda olanlardan biriyiz. Yine sürdürülebilirlik vurgusu yapmak ve tehlikeye dikkat çekmek istiyorum.

“Ülkemiz açısından katma değeri yüksek, markalı ihracat modeli ile ilerliyoruz. Kolay değil; emek, zaman, fedakârlık isteyen işler. Bu modeli tüm sektörler, tüm ürün grupları için vazgeçilmez buluyorum.”

Halen toplam tüketimimizin kutu bazında %80'e yakın bölümünü ülke sınırları içinde üretebiliyoruz; ancak hem üretim ve Ar-Ge'de kullanılan